

POSTANOWIENIE

29 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

na posiedzeniu niejawnym 29 kwietnia 2026 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku P. w W.

z udziałem Skarbu Państwa - Prezydenta Miasta R., Gminy Miasta R., J.T., M.W.,
P.S. i S.S.

o zasiedzenie,

na skutek skargi kasacyjnej P. w W.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Radomiu

z 17 czerwca 2025 r., IV Ca 724/24,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[M.O.]

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 17 czerwca 2025 r. Sąd Okręgowy w Radomiu w sprawie z wniosku P. w W. z udziałem Skarbu Państwa – Prezydenta Miasta R., Gminy Miasta R., P.S., S.S., J.T. i M.W. o zasiedzenie, na skutek apelacji wnioskodawcy, uczestnika Skarbu Państwa - Prezydenta Miasta R. oraz uczestnika Gminy Miasta R. od postanowienia Sądu Rejonowego w Radomiu z 28 czerwca 2024 r., VII Ns 850/21, oddalił wszystkie apelacje (pkt 1); zasądził od wnioskodawcy na rzecz P.S., S.S., J.T. i M.W. w częściach równych kwotę 2700 zł tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty (pkt 2); zasądził od Skarbu Państwa – Prezydenta Miasta R. oraz Gminy Miasta R. w częściach równych na

rzecz P.S., S.S., J.T., M.W. w częściach równych kwotę 2700 zł tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty (pkt 3).

Od postanowienia Sądu drugiej instancji wnioskodawca wniósł skargę kasacyjną, zaskarżając to postanowienie w całości oraz wnosząc o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji. Ponadto, wnioskodawca wniósł o zasądzenie na swoją rzecz od uczestników: P.S., S.S., J.T. i M.W. kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na potrzebę wykładni art. 123 § 1 pkt 1 w zw. z art. 175 k.c. jako przepisów wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów.

P.S., S.S., J.T. i M.W. odpowiedzieli na skargę kasacyjną wnioskodawcy, wnosząc o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie od wnioskodawcy na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia zasądzających te koszty do dnia zapłaty.

Odpowiedź na skargę kasacyjną złożył również Skarb Państwa, wnosząc o jej przyjęcie do rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wniesiona przez wnioskodawcę nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, a zarazem kwalifikowanym pismem procesowym o ściśle określonej przez ustawę treści. Sąd Najwyższy, rozpoznając ten nadzwyczajny środek zaskarżenia, nie jest trzecią instancją sądową, lecz działa w interesie publicznym (postanowienie SN z 27 stycznia 2009 r., V CSK 358/08), na rzecz Państwa jako dobra wspólnego (postanowienie SN z 11 lutego 2009 r., V CSK 388/08), jakkolwiek nie oznacza to

braku indywidualnego interesu skarżącego w rozpoznaniu nadzwyczajnego środka zaskarżenia, a w konsekwencji także weryfikacji tego interesu (*gravamen*). Jednak przede wszystkim skarga kasacyjna ma służyć ochronie prawidłowego wykonywania (stosowania) prawa oraz jego jednolitej wykładni. Interes prywatny uwzględnia zaś tylko na tyle, na ile może się on stać podłożem zaspokojenia interesu ogólnego (zob. aktualne uwagi w postanowieniu SN z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99).

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy przewidziana w art. 398⁹ k.p.c. instytucja tzw. przedsądu, w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej (postanowienie SN z 12 marca 2024 r., I CSK 254/23).

Na etapie przedsądu Sąd Najwyższy ocenia wyłącznie wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz jego uzasadnienie. Wniosek ten stanowi element konstrukcyjny skargi odrębny od podstaw skargi i ich uzasadnienia, które są oceniane dopiero, gdy skarga kasacyjna zostanie przyjęta do rozpoznania.

Dla spełnienia wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie SN z 17 czerwca 2021 r., IV CSK 1/21).

Jako przyczynę kasacyjną mającą uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał potrzebę wykładni art. 123 § 1 pkt 1 w zw. z art. 175 k.c. jako przepisów wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Zgodnie ze stanowiskiem skarżącego rozbieżności te dotyczą kwestii, czy wystąpienie z wnioskiem o stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnej jest czynnością, która może przerwać bieg zasiedzenia nieruchomości.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, rozbieżność w orzecznictwie sądów powinna zostać wykazana przez przywołanie judykatów,

w których odmienne rozstrzygnięcia zapadły w stanach faktycznych nieróżniących się od siebie w relewantny prawnie sposób (postanowienie SN z 7 czerwca 2015 r., III CSK 59/15). Wykazanie rozbieżności w orzecznictwie powinno opierać się na przedstawieniu wypowiedzi zawierających przede wszystkim aktualne poglądy judykatury, a nie stanowiska wprowadzane wyrażane w przeszłości, lecz od których już odstąpiono w związku z rozwojem trendów wykładni i stosowania prawa (postanowienie SN z 15 października 2020 r., I CSK 26/20).

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wnioskodawca nie wskazał orzeczeń sądów powszechnych, które potwierdzałyby występowanie w orzecznictwie rozbieżności na tle art. 123 § 1 pkt 1 w zw. z art. 175 k.c. Skarżący przywołał jedynie trzy orzeczenia Sądu Najwyższego z lat 2018, 2019 i 2020. W dwóch z nich Sąd Najwyższy zajął stanowisko przeciwne wobec stanowiska wyrażonego w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia a w jednym wyraził pogląd zbieżny z tym stanowiskiem. Wskazanie jednostkowo zaprezentowanych różnych stanowisk w orzecznictwie Sądu Najwyższego, tak jak uczynił to skarżący, nie stanowi jednak o istnieniu rozbieżności, które uzasadniają przyjęcie skargi do rozpoznania, bowiem nie jest bezpośrednią funkcją instytucji skargi kasacyjnej doprowadzenie do eliminacji ewentualnych rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego, lecz w sprawach rozpoznawanych przez sądy powszechne. Skarga kasacyjna nie służy bowiem ujednoliceniu praktyki orzeczniczej i wykładni dokonywanej przez Sąd Najwyższy, lecz wyjaśnieniu kierunku wykładni w orzecznictwie sądów powszechnych, co wynika z roli i ustrojowej pozycji Sądu Najwyższego oraz instrumentów, jakimi w tym zakresie dysponuje.

Niezależnie od powyższego, po 2020 r. Sąd Najwyższy wydał szereg orzeczeń, w których wskazał, że wniosek dotychczasowego właściciela nieruchomości o stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnej przerywa bieg zasiedzenia tej nieruchomości przez Skarb Państwa (postanowienia SN z: 29 lipca 2021 r., IV CSKP 64/21; z 17 marca 2022 r., II CSKP 269/22; z 4 lipca 2024 r., II CSKP 455/22; wyrok z 23 maja 2023 r., II CSKP 1056/22). Wskazuje się, że nie można wymagać, aby jeszcze przed zakończeniem postępowania administracyjnego zainicjowanego wnioskiem o wydanie decyzji stwierdzającej

nieważność decyzji wywłaszczeniowej lub nacjonalizacyjnej właściciel przezornie, tylko w celu wywołania skutków wynikających z art. 123 § 1 pkt 1 w zw. z art. 175 k.c., wytaczał powództwo o wydanie nieruchomości przeciwko jej posiadaczowi samoistnemu, legitymującemu się decyzją stwierdzającą nabycie przezeń własności nieruchomości z ewentualnym wnioskiem o zawieszenie tego postępowania do czasu rozpatrzenia wniosku w trybie administracyjnym.

W orzecznictwie przyjmuje się też, że nie istnieje potrzeba wykładni przepisów, podobnie jak nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy co do podnoszonych kwestii wyraził już swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę przyjętego stanowiska (zob. m.in. postanowienie SN z 30 listopada 2023 r., I CSK 6472/22).

W konsekwencji brak było podstaw do uznania, że w niniejszej sprawie wystąpiła przyczyna kasacyjna wskazana przez skarżącego.

Jedynie na marginesie zwrócić należy uwagę, że Sąd odwoławczy przyjął, że bieg zasiedzenia w niniejszej sprawie powinien być liczony od 1 września 1980 r., w związku z czym, biorąc pod uwagę złą wiarę Skarbu Państwa, termin zasiedzenia mógł upłynąć 1 września 2010 r. W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd drugiej instancji wskazał również, że konieczność uwzględnienia specyfiki okoliczności faktycznych konkretnego przypadku, nakazuje podkreślenie, że w związku ze stwierdzeniem nieważności decyzji wywłaszczeniowych, a następnie uchYLENIEM decyzji komunalizacyjnej, Skarb Państwa oraz Gmina Miasta R. wprost wskazały, że nie są właścicielami przedmiotowych nieruchomości (pismo z 24 listopada 2009 r.). Warunkiem zasiedzenia nie jest samo posiadanie rzeczy, ale posiadanie charakteryzujące się samoistością. Stan posiadania współtworzą element fizyczny (*corpus*) władania rzeczą oraz intelektualny element zamiaru władania rzeczą dla siebie (*animus rem sibi habendi*). Taki zamiar został wyłączony stwierdzeniem samych zainteresowanych (Skarbu Państwa i Gminy), że nie tylko nie są właścicielami, ale również nie są posiadaczami nieruchomości. Skoro zatem sam zainteresowany kwestionuje swoje posiadanie, to nie może być mowy o

zasiedzeniu, liczonym nawet bez przerwy, od 1 września 1980 r. W skardze kasacyjnej kwestia ta nie była przedmiotem oceny i zarzutu.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

Kamil Zaradkiewicz

[M.O.]

[a.ł.]